

**ХУДОЖЕСТВЕНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА КЛАВИРНИЯ
АКОМПАНИМЕНТ В АРИЯТА „ПЕСЕН ЗА ЦВЕТА НА ПРАСКОВАТА”
ИЗ ОПЕРАТА „СБОГОМ, КЕЙМБРИДЖ” ОТ ДЖОУ СЮЕШИ**

Фан Сяомин

**Историко-културен контекст при създаването на операта „Сбогом,
Кеймбридж” от Джоу Сюеши**

Поемата „Сбогом, Кеймбридж” (再别康桥 1928г.) на Сю Чжимо е основа за създаването на камерната опера с едноименно заглавие. Тя майсторски представя носталгията на поета, изпитвана през живота му в Кеймбридж, и меланхолията, обзела го при заминаването оттам. Поемата се е утвърдила като класика в съвременната китайска поезия. През 2001 г. режисьорът Чен Вей и композиторът Джоу Сюеши използват нейния текст и създават камерна опера, чиято премиера се състои през декември същата година в Пекинския театър за народно изкуство. Първи образец на китайска камерна опера, творбата изследва интелектуалните и емоционални драми на литературни дейци от 30-те години на XX век – сред които Сю Чжимо, Лин Хуейин, Лян Сичън и др. Те се борят със своя идеализъм в любовта, навлизайки в многообразието на живота. Операта се характеризира с опростено повествование, ясно изградени персонажи и мелодична музика, която намира дълбок отзвук сред публиката.

Използван е камерен ансамбъл, а деликатният музикален език отговаря на духа на китайските интелектуалци от 30-те години на миналия век. Камерната постановка насърчава близостта между публиката и героите, засилвайки емоционалното напрежение. Партитурата безпроблемно съчетава китайски фолклорни елементи със западни композиционни техники, създавайки интеркултурна естетика. Текстовете на песните са взети директно от поезията на Сю Чжимо и Лин Хуейин и са превърнати от Джоу Сюеши в изразителните мелодии на произведение, което съчетава литературната дълбочина с театрално и музикално майсторство.

**Творчески процес и историко-културен контекст при създаване на
арията „Песен за цвета на прасковата“**

„Песен за цвета на прасковата“ (一首桃花) е стихотворение, написано от Лин Хуейин през 30-те години на XX век, в което прасковеният цвят се използва

като художествен образ на природна красота, символ на освобождението на мисълта и стремежа към свобода и любов в контекста на Движението за нова култура. То е включено в операта „Сбогом, Кеймбридж“ като част от пето действие „Среща с Шуанцзин“ (Shuang Qing Chong Feng) и се превръща в централна ария в цялата опера. Творчеството на Джоу Сюеши обхваща широк спектър музикални жанрове – от опера до камерна музика, като стилът му е наситено емоционален и разнообразен.

Аранжиментът на арията „Песен за цвета на прасковата“ включва малък **камерен ансамбъл, съставен от пиано, виолончело, цигулка и флейта**, който деликатно представя емоционалната същност на стихотворението чрез тясно преплетени инструментални линии¹. Пианото създава мека атмосфера с арпежи и тризвучия, докато струнните и флейтата подсилват лиризма на мелодията, точно изразявайки финия и интровертен характер на поезията на Лин Хуейин. Музикалната структура на арията следва проста двуделна форма (А–В), в която първият дял се характеризира с лирична мелодия и стабилен 4/4 размер, а вторият преминава към по-динамичен 3/4 размер с изразена драматична кулминация. Тази форма позволява на композитора да развие емоционалното изграждане постепенно, като използва хармонични модуляции, метрични промени и темпови контрасти за изграждане на емоционално напрежение и смислова кулминация.

Художествени похвати в клавирния съпровод

Настоящото изследване е съсредоточено върху клавирното извлечение на акомпанимента на арията, а не върху пълния ансамблов състав. Във версията на клавирното извлечение пианото акомпанира арията, подпомогнато от партията на цигулката.

Художествено осмисляне на тембъра и избор на клавирно туше

За да интерпретира „Песен за цвета на прасковата“, пианистът трябва да използва прецизно докосване и контрол на клавирния тембър, за да отрази двойствената природа на Лин Хуейин — рационалност и изящество. В началото на арията партията на пианото, дублирана от цигулката, въвежда в атмосферата на творбата посредством акордови поредици. Изпълнителят трябва да поддържа докосването на клавишите меко и последователно, като избягва акцентиране при

¹ Джоу, Рен. Практическо изследване на художествената режисура в китайската опера – върху примера на „Песен за цвета на прасковата“, избрана от национална опера. – В: *Art Sea*, 2021, № 6, с. 46 – 48 [任卓. 艺术指导在中国歌剧中的实践探索——以民族歌剧选段《一首桃花》为例[J]. 艺海, 2021(06): 46-48].

изпълнението. Силата на пръстите е добре да е равномерно разпределена, а потъването на клавишите – бавно и равно с цел постигане на деликатен тон. Тризвучията в партията на дясната ръка трябва да звучат плавно, без механично разделяне на пулсацията, а арпежите в лявата ръка (например минорни тризвучия) трябва да подчертават водещия тон, като се изпълняват „*sempre legato*“ за мекота и фразировъчна свързаност.

Във въведението (такты 9 – 12: *Пример 1*) при задържания тон в цигулката пианото постепенно увеличава динамиката и темпото с помощта на гамовидни последования, разпределени в двете ръце, достигайки до движение на терци, което подготвя влизането на солиращата вокална партия. Тук промените в динамиката трябва да се контролират гъвкаво – преминаването от „*piano*“ към „*forte*“ трябва да бъде органично и съответстващо на драматичното напрежение.

Пример 1

След дял А (речитатив) акомпаниментът преминава към арпеджни фигурации, като дясната ръка създава нежна атмосфера с поредица хармонични акордови обръщания, а лявата ръка поддържа мелодичната линия с минорни акорди. Изпълнителят трябва внимателно да следи дишането и фразирането на певица и своевременно да адаптира ритъма и динамиката в акомпанимента. Например в тактове 18 – 19 (*Пример 2*) обръщанията на акордите трябва да бъдат подчертани чрез фини динамични нюанси (например динамика *mf*), за да се открият хармоничните цветове, като същевременно се запази цялостната мекота на звука.

Пример 2

The musical score for Example 2 consists of three staves. The top staff is a vocal line in G major (one flat) with a treble clef. It begins at measure 17 with the lyrics '春 说 的 一 句 话, 朵 朵 露 凝 的 娇 艳 是 一 些'. The middle staff is a piano accompaniment line in G major with a treble clef, featuring a melodic line with a *mp* (mezzo-piano) dynamic marking. The bottom staff is a piano accompaniment line in G major with a bass clef, featuring a harmonic line with a *mf* (mezzo-forte) dynamic marking. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

Специфики в ритъма и темпото на акомпанияторската партия

В ритмическата организация на „Песен за цвета на прасковата“ се редуват размерите 4/4 и 3/4, за да се подчертае динамичната красота на музикалната линия. Началото на произведението въвежда лирично настроение с размер 4/4, който впоследствие преминава в 3/4 чрез интерлюдии и модуляции, напомнящи за ефирността на падащите прасковени цветове. Финалната част връща 4/4 като структурен баланс. Тризвучията в акомпанимента не са само ритмични орнаменти, а подкрепят вокалната партия, като изпълнението трябва да постига плавност и гъвкавост в израза.

Темпото в дял А е *Andante* и създава повествователна, нежна атмосфера в съзвучие с природните образи в поезията на Лин Хуейин. Преходът към *Rubato* в такт 10 позволява ритмично дишане на фразите чрез микро-разширения и съгъстявания, без да се нарушава основната пулсация. Последващите *a tempo* и *sempre legato* изискват плътно съгласуване с вокалната партия, за да се постигне чувство за спокоен диалог.

В дял Б на арията кулминацията е маркирана като *più mosso* с поредица от триоли, които трябва да бъдат изпълнени внимателно, за да се избегне прекомерна експресивност. Акомпаниментът трябва да остане съдържан дори при забързване на темпото, съответствайки на интровертната природа на Лин Хуейин. Например бързите гамовидни пасажии в дясната ръка трябва да имат отчетливо „брилянтно“ усещане, докато акордовият акомпанимент в лявата ръка трябва да бъде стабилен и да поддържа напрежението и характера на солиращата вокална партия.

Употреба на педала

Използването на педала е от съществено значение за лиричната изразност на арията. Той подсилва мелодичната свързаност, особено в дълги фрази и емоционални върхове (например последователните триоли в част Б), където педалната опора е нужна за емоционално разгръщане на вокалната партия.

В лиричните пасажии честотата на смяна на педала трябва да бъде синхронизирана с фразировъчното дишане, за да се избегне неподходящо наслагване на звука. Дълбочината на допира до клавиатурата трябва да следва драматичния развой – плитък педал в по-тихи места за запазване на чистотата и умерено дълбок в напрегнати моменти за усиление на резонанса.

Като цяло, целта на клавирния съпровод е да се намери баланс между функцията на подкрепа на вокалиста и самостоятелното художествено изразяване. Педалът не е само техническо средство, а и важен носител на емоционалната изразителност. Дълбоката интеграция между музика и театрална логика се постига чрез интензивна практика и внимателен прочит на драматургичния контекст.

Художествени характеристики на клавирния съпровод в „Песен за цвета на прасковата”

Арията използва образа на прасковения цвят, за да предаде емоционалния свят на Лин Хуейин. На структурно ниво клавирният акомпанимент променя своята текстура в съответствие с развитието на чувствата в текста².

Във въведението се използват арпежи и разложени акорди, за да се създаде мъглива и ефирна атмосфера, напомняща визуално за разпръскващи се прасковени цветове. Този звуков фон подготвя емоционалната основа за навлизането на вокалната линия. В кулминационния момент акомпаниментът преминава през октавови скокове, засилвайки интензивността, след което бързо се трансформира в непрекъснати тризвучия със затихваща динамика. Тази техника подчертава лиричността на вокалната линия, като ѝ дава смислово предимство.

Клавирният акомпанимент в художествените песни изпълнява двойна функция – от една страна като самостоятелна изразителна партия, а от друга –

² Синан, Чжоу. Анализ на музикалната красота на „Песен за цвета на прасковата” от операта „Сбогом, Кеймбридж”. – В: *Реопу*, 2020, № 8, с. 147 – 148 [周新安. 浅析歌剧《再别康桥》选段《一首桃花》的音乐美[J]. 牡丹, 2020(08): 147-148].

като емоционална опора за вокалната партия. Изпълнителят трябва да улавя прецизно промените в хармоничната оцветеност, така че пианото да не бъде нито пасивен съпровод, нито доминиращ солов инструмент³. Особено при работа със стиховете на Лин Хуейин, акомпаниментът трябва да се съобрази с ритмиката на текста и да изгражда триизмерен диалог с вокалната линия чрез редуване на стакато и легато, както и чрез темброви контрасти между светли и тъмни нюанси.

На практическо ниво изпълнителят трябва да осъществи тристепенно творческо взаимодействие: (1) да изследва дълбоко културния контекст на произведението и да разбере синтеза между новата поезия и националния стил на художествената песен; (2) с внимание към оригиналната партитура да адаптира тушето и педализацията спрямо акустиката на залата, тембъра на певеца и драматургичната логика; и (3) да интегрира акомпанимента в цялостната структура на операта, синхронизирайки темпата между въведението и репликите, между интермедията и сценичното развитие. При съпровождане на речитативите на Сю Чжимо например темпото трябва да бъде гъвкаво, за да създаде драматично очакване и изразителност преди влизането на мелодията.

Заключение

Операта „Сбогом, Кеймбридж” не е просто първата китайска камерна опера – тя е културен мост между литературата, музиката и театъра. Нейният мултидисциплинарен характер предлага ценни насоки за бъдещото развитие на китайското оперно изкуство. Настоящата статия разглежда в дълбочина клавирният акомпанимент към арията „Песен за цвета на прасковата” – от техническа, естетическа и драматургична гледна точка – с цел да насърчи изпълнителите към по-високо артистично и професионално овладяване на материала, както и да допринесе за усъвършенстване на съвременното вокално-инструментално изкуство.

³ Чунли, Дуан. Как да съчетаем перфектно акомпанимента на пиано и музикалното изпълнение. – В:

Изпълнител, 2022, № 6, с. 101 – 103 [段春利. 如何让钢琴伴奏与音乐表演完美结合[J]. *艺术家*, 2022(06): 101-103].